

El llenguatge

Que no

La coincidència del terme gramatical que i la negació no és ben corrent i habitual: tant en la seva funció conjuntiva com en la de pronom relatiu, el mot que pot introduir una oració negativa, amb què s'origina aquesta coincidència: Em sembla que no se'n recorda, El guardo el llibre que no es va endur. Cal esmentar, també, el tipus de frases comparatives com Fa més fred a dins que no a fora frase que admet dues variants, sense la negació o bé amb aquesta negació reforçada amb el terme pas: Fa més fred a dins que a fora i Fa més fred a dins que no pas a fora.

Però cal no confondre una frase com Es preocupen més dels altres que no d'ells mateixos amb una altra com «Es preocupen molt de tothom, que no d'ells mateixos». La primera és una típica proposició comparativa, en què intervé el no expletiu, és a dir, de significació no negativa. La segona, en canvi, és una construcció de bondat més que dubtosa, però a la qual veiem que ara recorren molts publicistes, i amb la qual volen significar, en realitat, Es preocupen molt de tothom, però no d'ells mateixos és a dir, donant al conjunt que no un valor adversatiu que no creiem que sigui propi de la nostra llengua.

Aquest conjunt que no representaria, doncs, com una el·lipse de cosa que no vol dir ja que introdueix termes dels quals es nega allò que s'ha afirmat d'un terme anterior perquè algú podria suposar, indogudament, que aquest inclou o implica el primer. Es tracta, però, d'una solució pròpia i diríem que exclusiva del castellà i sembla evident que els qui la fan servir la deuen a la pràctica d'escriure en aquesta llengua. Per tant, si no ens demostren el contrari, creiem que caldria prescindir-ne. Les notes solucions, per a aquest cas, son i no, perono, cosa que no vol dir i encara que no: Es metge, i no veterinari; Es el primer a arribar, però no el primer a posar-se a treballar: Ha tingut una gran ressonància, cosa que no vol dir transcendència: Es fixen en les coses més espectaculars, encara que no en les més essencials.

Albert Jané